

On byl ale proklán pro n a š i nevěrnost, zmučen pro n a š i nepravost. Trest snášel pro n á š pokoj, j e h o jizvami jsme m y uzdraveni"./ 53, 4-5/

Ať jsme sebe více pohnuti utrpením milovaného člověka, nikdy bychom neměli prosit Pána, aby nám toto utrpení uložil. Jedině Kristus může nést naše utrpení.

Všeobecně lze říci, že se v minulosti až příliš zdůrazňovala vykupitelská hodnota utrpení, aniž by se udělalo místo uzdravující síle Ducha svatého, které jí náleží - totiž účinku Ducha svatého skrze modlitbu a svátosti. Naproti tomu se dnes přes-
příliš zdůrazňuje uzdravující účinek Ducha modlitbou a svátostmi a téměř zcela se vylučuje vykupující utrpení. Musíme se proto stále znovu pokoušet nastolit rovnováhu mezi utrpením a uzdravením.

Pozitivní prvek utrpení je zřejmý z toho, co bylo řečeno o o č i s - t ě , která provází obrácení. Je pravdivý postřeh jednoho amerického kněze: "Skrze vykupující utrpení vstupujeme do věčné oběti, kterou se zachraňují duše. To je náš podíl na kříži, i takto chce být Otec uctíván v duchu a v pravdě."

Trpět ve sjednocení s Ježíšem se stane mocnou přímluvnou modlitbou. Nesmí jít ovšem o utrpení z hlouposti nebo hříšnosti. Jde o podíl na Kristově utrpení: "...doplňuji na mém těle, co zbývá do plné míry utrpení Kristových"/Kol 1,24/.

Utrpení přijaté ve sjednocení s Ježíšem neslouží výlučně k naší vlastní očistě, ale k vykoupení světa. Není v tom rozpor, jestliže obětuji své bolesti a nemoci s Kristem k vlastnímu duchovnímu růstu a k vykoupení světa - a zároveň prosím Boha o smilování a uzdravení. Abychom s radostí objali ten kříž, který chce Ježíš, abychom nesli, potřebujeme často hluboké v n i t ě ř n í uzdravení. Nejprve musíme být vyléčení ze své duchovní slepoty, která nám brání poznat, že Mesiáš musel trpět. Dále musíme být uzdraveni z nedostatku víry v Boha a v jeho milosrdenství; vězí v nás hluboko a působí, že váháme přijmout utrpení jakéhokoliv druhu, které by nám bránilo objevit radost z Kristova kříže. Sv.Pavel ukazuje cestu k pravé radosti :

"Dovedu trpět nouzi, dovedu mít hojnost, ve všem do všeho jsem zasvěcen: být syn i hladov, mít nadbytek i nedostatek. Všecko mohu v Kristu, který mi dává sílu" /Fil 4,12-13/.

Po pravdě řekl sám Pán, že "jeho jho netlačí a břemeno netíží"!

Když se např. modlíme s nemocnými či jinak trpícími, zvěstujeme jim poselství o Boží uzdravující lásce. A měli bychom s nimi mluvit i o hodnotě utrpení. Nic tak nezabavuje nemocného odvahy jako návštěvník, který nevěří v božské uzdravení, ani ve vykupující utrpení. Křesťan by měl být pro nemocného vždy poslem naděje, že existuje božské uzdravení - a naděje, že je třeba zachraňovat svět vykupujícím utrpením ve sjednocení s Kristem. K tomu opět sv.Pavel:

"A abych se nevyvyšoval pro vyjimečnost zjevení, jichž se mi dostalo, byl mi dán do těla osten, posel satanův, který mne sráží, abych se nepovyšoval. Kvůli tomu jsem třikrát volal k Pánu, aby mne toho zbavil, ale on mi řekl: Stačí ti má milost. Vždyť ve slabosti se projeví má síla. A tak se budu raději chlubit slabostí, aby na mně spočinula Kristova moc. Proto rád přijímám slabost, urážky, útrapy, pronásledování a úzkosti pro Krista. Vždyť právě když jsem slabý, jsem silný" /2 Kor 12,7-10/.

Skutky apoštolů svědčí o uzdravující moci apoštolů. A co věří dnes církev o božském uzdravení? Stačí otevřít misál: prosíme o posílení ve slabosti, o uzdravení v nemoci, o odpuštění hříchů, o radost v utrpení, o světlo v temnotách.. Tyto modlitby zjevují Boha: náš Bůh je Bohem, který zachraňuje, uzdravuje a osvobozuje od zlého. Modlí-li se církev takto dnes, pak proto, že tyto záležitosti odpovídají Boží vůli!

Nedokonalosti a jejich likvidace

Ze schematu na str.1/ vyplývá, že rozeznáváme nedokonalosti jakožto m r a v n í jednání, které odporuje dobru, určité radě, předsevzetí, a nedokonalosti jakožto p o v a h o v ý r y s zděděný nebo zvykový. Dříve než pojednáme o odkládání nedokonalostí - které jsou závažnější pro použitelnost křesťana Bohem v díle spásy než se obvykle připouští a které jsou většinou těžko poznatelné oproti hříchům, neboť ty lze snadno objevit konfrontací se zjeveným Božím zákonem /Desaterem/, musíme se zastavit u z d r o j e nesprávností v člověku.

Máme-li na mysli nedokonalosti prvního druhu, je jejich zdrojem n e - z ř í z e n á ž á d o s t i v o s t - smyslová i duchovní.

Sv. Jan z Kříže: "Hlavní starostí duchovních učitelů je, aby ve svých žácích umrtvovali každou žádostivost a dovedli je k tomu, aby zůstali prázdní toho, po čem toužili a tak se vysvobodili z tak velké ubohosti" /Výstup na horu Karmel 1,12/

Pokud jde o poznání, j a k zvládat žádostivost, píše k tomu Chrysonus: "Vykořenit toliko touhu po pozemských věcech ještě neznamená dokonale popřít nezřízenou žádostivost, nýbrž je to pouhý přenos žádostivosti od věcí hmotných do oblastí duchovní. /Poznámka: proto pozor na "únik zbožných duší" do náboženství!/. Čili: nestačí se jen zřít dychtění po věcech pozemských, ale i každého dychtění po věcech nadpřirozených: nezřízeně toužit po určité ctnosti, být netrpělivý, když se duchovní život nedaří, dychtit po úspěchu v duchovním snažení... Toho se musí zbavit každý, kdo chce být Kristův".

Je samozřejmé - a bylo by to zcela proti logice křesťanství - že motivem i silou k odkládání nedokonalostí není snaha být dokonalý, obstat před farářem či obcí věřících, či skoncovat s nešvarem proto, že z toho budu mít dobrý pocit, nýbrž l á s k a k B o h u. Ale abychom nastoupili cestu evangelického westupu v lásce k Bohu je třeba znát p o s t u p, jakým odstraňovat nedokonalosti. K tomu existuje řada nejrozumnějších řad. Lze je ale uspořádat podle ducha evangelia, takže výsledkem bude tento postup:

1. Odvrácení se od tužeb výlučně po pozemských, světských předmětech. Při čemž výraz "světský" se tu chápe podle dikce sv.Jana jako duch světa, v němž převládá "žádostivost těla, žádostivost očí a pýcha života" /1 Jan 2,16/ nad touhou po Bohu. Toho lze dosáhnout jen tehdy, jestliže touha po Bohu a jeho pravdě má dimenzi, která je vyjádřena plasticky Ježíšovým podobenstvím o člověku, který našel drahocenný poklad na poli: prodal všechno, co měl, aby poklad

získal, čili dal přednost objevenému pokladu /Boží pravdě/ před vším, co dosud měl, co si dosud nashromáždil.

2. Odložení touhy po slávě. Nejde o slávu politickou, literární, uměleckou či vědeckou, která se týká jednotlivce, ale o metodu, jak získat svobodu od lidí a před lidmi. A to je třeba případ od případu zvažovat: např. objevím-li, že má touha po společenském postavení je diktována touhou po sebeoslavení, je to zlé. Bude-li diktována touhou po tom, aby^{ch} tak mohl více sloužit lidem, je to dobré. Pak nejsem v nebezpečí, že touha po slávě přeroste v kult vlastní osobnosti a v duchovní slepotu, která mne přivede k pádu do různých forem pýchy /což je ďábelský hřích/.
3. Odložení touhy po tělesných požitcích - pohodlí, příjemná práce, místo bydlení, jídlo, sport - a to vše nikoliv v míře hříchu, nýbrž v míře nedokonalosti.
4. Odložení sebe sama - největší překážkou v duchovním životě je každý sám sobě. Daleko snadněji se člověk zřekne světa, tělesných žádostí, sebeslávy i cti, než svého já. Lze to vidět i na lidech, kteří dosáhli značné dokonalosti a odřekli se všech předmětů dychtění, že si stále ponechávají určitou část svého já. Bývá to v podobě opatrnosti vůči okolí, aby si "nezadali", aby nikdo do nich pořádně neviděl, projevuje se to v určité uzavřenosti, až v chladu vůči okolí, v touze po nezávislosti, ve vnitřní nepřístupnosti, v nepoddajnosti v duchovním vedení, někdy v určité plachosti, nedůvěře a bázní.

K a t a l o g duchovních nemocí, vhodných k zpytování svědomí:

1. Nezřízené sklony směrem k s v ě t u :
 důvěra ve svět a v jeho moc - nedůvěra v Boží režii - láska k pozemskému životu oproti touze po věčnosti - neucta k Božímu jménu - podvodnost - pomlouvačnost - hlučnost povahy - lnutí k hmotným věcem - požitkářství - nelaskavost, necitelnost, nestřídmost - dychtění po zábavách - pověřčivost - pochybovačnost - chlubitost - touha po lidské lásce - zvědavost - zaviněná neschopnost k práci - nedbalost - nepořádnost - nestatečnost - ukvapenost - bezradnost - pouha po lidské úteše - nepoctivost - sobectví tam, kde je třeba soucitu - nezřízená touha po svobodě - nesmiřitelnost - vazba na špatnou společnost - odpor k obcování s Bohem - nechut k modlitbě - vládychtivost a panovačnost - nestálost ve slově - marnotratnost - zapomětlivost - stud být dobrým - nedostatek zdravého úsudku - světské zásady - lehkomyšlnost - zatvrzelost ve zlém - jednostrannost - nedbání skutečnosti/život podle zdání/-nespolehlivost - podléhání

příležitostí - malodušnost - onezenost ducha - tupomyslnost - nesnášenlivost - pohoršlivost - nespravedlnost - lidské ohledy - štvavost - zneklidňování - posměvačnost - nevděčnost - touha po cizím majetku - přetvářka - faleš - pochlebování - hněvivost - ukrutnost.

2. Nezřízené sklony z pýchy a sebelásky

opovážlivost - marnivost - násilnost - přepínání - podezřívavost - citlivost - domýšlivost - sebeklam - žárlivost - smutek - uzavřenost - nepřístupnost - umíněnost.

3. Tělnost a smysly

těkavost - lenost - ztrnulost v chování - vlažnost - nevytrvalost - ochablost duševních sil - lhostejnost, mrzutost - náladovost - podrážděnost - neukázněnost v projevech - změkčilost - bujnost - úzkostlivost - snivost - suchost citu - slyšení slov a zjevení - zaslepenost mysli - zoufalství - nepevnost - hloubavost - mnoho-mluvnost - dlouhomluvnost - slabost vůle - proměnlivost vůle.

4. Mravní vady, jejichž jádrem je nezřízená láska k vlastnímu já

Odpírání vnuknutí - odpírání náležité oddanosti svému povolání - nezřízená opatrnost před obtížemi - roztržitost - samolibost - neposlušnost - pobožnůstkářství - křivost - lpění /tvrdošíjně/ na vlastním názoru.

Pod vlivem lásky k Bohu a touhy po jednotě s ním odkládáme nejprve v ě d o m é nedokonalosti, které pramení z výše uvedených sklonů. Když jsme postupně vyčistili hlubší nezřízenosti, snažíme se vyvarovat se vědomých nedokonalých činů vůbec, čili nejednat nikdy vědomě p r o t i d u c h u e v a n g e l i a , proti radám a povinnostem, které neváží pod hříchem. Co bude z člověka, který prokonal toto očišťování smyslů a odkládání nedokonalostí? Buď obraz Boží - nebo ztrnulý tvor, žijící v křeči - podle toho, jak plní ducha evangelia z lásky k vzoru, jímž je Kristus.

Nutno ale upozornit na jednu skutečnost: k tomu, aby člověk odložil všechny nedokonalosti, o nichž byla řeč, nestačí jen vědět o tom a mít dobrou vůli, nýbrž je nutné, aby byl člověk B o ž í m o c í u z d r a v e n. A k tomu slouží svátost smíření, která má za cíl nejen odpuštění hříchů, ale právě toto uzdravení z nedokonalostí zvláště těch, které jsou součástí lidského charakteru, které jsou zděděné a zvykové.

Vedle nedokonalostí existují ještě j i z v y p o h ř í c h u - vnitřní zranění, která mají původ v sebehodnocení vlastního obrazu,

ve vztahové oblasti a ve schopnosti pamatovat si minulé zla. Zdrojem vnitřního zranění je především obraz, který si utvořím sám o sobě. Navzdory úspěchu se mohu pokládat za toho, kdo selhal. Obraz, který jsem si o sobě utvořil, může být příčinou osobních hříchů, např. t. zv. "rození lháři" jsou lidé, kteří buď rádi lžou anebo jsou tak hluboce vnitřně zranění, že se musí představit - sobě i druhým - jako lepší než ve skutečnosti jsou. Tak se trvale pokoušejí dělat ze sebe lepšího a vypadat úspěšněji.

Nejdůležitější úsek v novém obřadu pokání je proto věnován r o z - l i š o v á n í d u c h ů, protože jinak se nepozná pravda a kajícíník nedostane na svou nemoc odpovídající lék. Proto je třeba se modlit o tento dar Ducha svatého a učit se naslouchat Božímu slovu. /To je také důvod, proč při udílení svátosti smíření podle nového obřadu je zvýrazněna přítomnost Božího slova!/
 +

K uzdravení vnitřního zranění je třeba, aby kajícíník dospěl k c h v á - l e B o h a v oné oblasti, kde byl zraněn. Uvedme příklad vnitřního zranění křesťanky nemanželského původu. K uzdravení jejího zranění bylo třeba tří kroků :

1. prosba za odpuštění, že se dopustila hříchu proti Boží prozřetelnosti /neboť Bůh přece musel vědět o způsobu, jak přijde na svět!/ a hříchu nezměrné pýchy, s níž se pokoušela prosadit svůj plán a zdráhala se přijmout boží plán s jejím životem /=nemanželský původ/.
2. děkuvání za to, jak vznikla, tedy za Boží plán a zázrak jejího bytí.
3. chvála za otce spolu s prosbou, aby ho Bůh naplnil svým duchem.

Udělat tyto tři kroky nebylo snadné, zvláště dlouho trvalo, než došlo k spontánní chvále za otce. Ale teprve pak se dostavilo s odpuštěním i úplné uzdravení oné vnitřní rány a pak teprve byla tato žena použitelná Bohem v díle spásy.

Není správné, řekne-li kněz kajícíníkovi: "Z toho si nic nedělejte, to je lidské". Místo toho má říci: "Máte veškerý důvod k naději, protože to vyznáváte jako hřích. Pán vás od toho osvobodí! Ježíš nechtěl, abychom své hříšné návyky odracionalizovali, ale abychom se s jeho pomocí /protože m o c í !/ od nich osvobodili a duchovně uzdravili."

A nejen duchovně! Svátost smíření byla dána Ježíšem k uzdravení c e - l é h o člověka. Bez vyznání - bez vděčného uznání, a to v Boží přítomnosti, že potřebujeme odpuštění, nedojde k uzdravení z nedokonalostí.